

2hh

GADANYI GYÖRGY FELVÉTELEI

Furcsa kártalanítás

A közelmúltban a rádió riportműsört sugárzott a vandalizmusról. Följegyeztem néhány adatot: a főváros 3 ezer nyilvános telefonfülkéjét egyetlen év alatt 7 ezerszer rongálták meg. Tízezer lámpaoszlopot tettek tönkre, 10 ezer kiültetett tulipánból 3 ezer tövet téptek ki. Vasúti kocsikból egy év alatt átlagosan 40 ezer darab izzót lopnak el, 1500 tükröt törtek össze a vonatokon, vagy lesztek és hazavitték őket. A Belvárosi Vendéglátó kerthelyiségeiben a színes műanyag székeket, asztalokat le kell láncolni, hogy reggelre el ne lopják. A mosdókból leszerelik az elektromos kézszáritókat. A szomorú és felháborító sort folytathatnám a magam tapasztalataival: fiatal facsemetéket tépnek ki, parkokban padokat hasogatnak szét, vonatokon műbőrüléseket hasítanak fel, üzletek kirakatait törik be. Egyre jobban izgatott a kérdés: kik ezek az új barbárok, akiknek rombolásaival szinte lépten-nyomon találkozunk? Milyen motívumok vezetik őket? Felelnek-e tetteikért?

Dr. Rakovszky István, a Fővárosi Tanács igazgatási főosztályának vezetője: — A gondatlan rongálást a jog 500 forinttal alul nem bünteti, csupán kártérítést kell fizetni. Ha szándékosan rongál valaki, és a kár nem nagyobb 500 forintnál, a kerületi tanács indít szabálysértési eljárást és pénzbüntetést ró ki. Az ennél nagyobb kár okozója bíróság előtt felel tetteért.

Kerületi tanácsok szabálysértési csoportvezetőinek teszem fel a kérdést: kiket vontak felelősségre a közelmúltban rongálásért?

Kalmár Tiborné (VIII. kerület): — Négy éve dolgozom jelenlegi munkakörömben, egyetlen ilyen ügyvel sem találkoztam. Csupán néhány olyan esetem volt, amikor taxisofőrök tettek feljelentést. A mérges utas a magas utazási díj feletti dü-

hében úgy csapta be az ajtót, hogy az megrongálódott.

Dr. Rákosi István (XIII. kerület): — Egyetlen ilyen jellegű feljelentés sem érkezett hozzám, csupán olyanokkal volt dolgom, akik tilos helyen parkíroztak.

Dr. Juhász István (VII. kerület): — Szinte nem is emlékszem ilyen esetre. A rongálás rendkívül rövid ideig tart, és annak valószínűsége, hogy éppen akkor járjon arra egy rendőr, az öttalalatos lottó esélyéhez hasonló.

Megkérdeztem még néhány kerületi tanácsot, az eredmény ugyanaz volt.

Azt hiszem, ennek a furcsa jelenségnek az egyik oka, hogy a járókelők, a rongálás szemtanúi nem szeretnek beavatkozni. Tanulságosan jellemzi a helyzetet **dr. F. Gábornak**, a Fővárosi Bíróság dolgozójának esete.

— Egyik nap reggel kilenckor szálltam ki a metróból a Blaha Lujza téren. Az aluljáróban látom, hogy nyolc-tíz fiú az egyik ételautomatát fessegeti. Szedik ki a pénzt és a szendvicseket. Sokan jártak arra, de épp csak odapillantottak, és folytatták útjukat. Hozzájuk lépek: — Mit csinálnak? — Be-dobtunk 2x2 forintot — hangzik a válasz — és az automata nem adta ki a szendvicset. Kárpótoljuk magunkat. — Ez maguknak kárpótlás? Az, hogy több száz, vagy akár több ezer forint kárt okoznak, és pénzt tulajdonítanak el? Menjenek innen! — A jelenetnek rengeteg fül- és szemtanúja volt, de mindenki tovább sietett.

— Elmentem, hogy rendőr után nézzek. Nem találtam a környéken. Visszatértem. Már újabb automatákat feszítettek fel. — Szóltam a rendőrnek, mindjárt itt lesz! — Csak legyintettek: — Ugyan, mire azok ideérnek! Az egyik fiú így szólt: — A, hagyjuk most már! — és azzal lassan, kényelmesen elszállingóztak.

MILYENEK A VANDÁLOK?

Dühöngeni kezdtem

A Pesti Központi Kerületi Bíróságon végre találkozhattam rombolókkal! A népgazdaság és vagyon elleni büntettek dr. Zalai Lászlóné csoportjához tartoznak. Jellemző a leleplezett rombolási ügyek elenyésző számára, hogy 1978-ban a 2974 tárgyalat esetből 42 volt ilyen jellegű.

— Mindössze két tettesnek volt megfogalmazható indítóoka — mondja a csoportvezető bírónő. — Egy férfi féltékenységből szabdalta fel vetélytársa kocsijának kerékgumiját. A másik eset: egy nő ablaka előtt hosszán dudált egy kocsit. Amikor az autó gazdája bement a házba, a nő bosszúból alaposan végigkarcolta a kocsiajtót. De a tipikus esetek nem ezek. Előszertettel török be kirakatok üvegét, de semmit nem visznek el. Széttörök a telefonérme perselyét, heccből. A javítás 1700 forintba kerül. Este, amikor ittasan hazafelé tartanak a kocsiából, sorra letörök az utcán parkoló kocsik visszapillantó tükrét.

Tekintsünk meg közelebbről egy vandált. Ügye, és ő maga is jellegzetes. **Dr. Botos Gábor** bíró előtt áll **J. Péter** 33 éves férfi. Az 1977. szeptember 6-ról 7-re virradó éjszakán betörte a XIV. kerületi Bosnyák tér 3. szám alatti 1451. számú Illatszertárolt, a 4. sz. alatti 1410. sz. Ápisz és a 645. sz. könyvesbolt kirakatát.

Vallomásából: — Édesapám jogász, édesanyám pedagógus. Munkásságom miatt maradtam ki a technikumból. (Utólag kiderült, már akkor is ivott.) Műtössegédként dolgoztam, majd postai levélkihordóként... Azon a napon barátom, F. Feri kijött a laktanyából, elhátároztuk, ezt megünnepeljük. Több helyen is ittunk. Velünk tartott barátom, Krisztina is. Késő este valahogy a Bosnyák térre keveredtünk. Vitatkozni kezdtünk. Hogy

miről, nem emlékszem. Nagyon be voltam már állítva. Feri és Kriszti otthagytak. Én elkezdtem őrjöngeni, és magam sem tudom, hogy mi okból, köveket dobáltam a kirakatok felé. Lehet, hogy Krisztinára haragudtam, és őrá szerettem volna hajigálni a köveket. Az egész este nagyon homályosan áll előttem, és csak arra emlékszem, hogy később Kriszti fogja a kezemet és futunk valamerre. Másnap délután tudtam meg Krisztitól, mit csináltam. A 32-es busz ablakából mutatta a három bedeszázott kirakatot. Elszörnyedtem, hogy mit csináltam. Akkor mesélte el azt is, hogy előző este a téren, alig távolodtak el, üvegsörömpölést hallottak. Krisztina visszafutott hozzám, megfogta a kezemet és szaladni kezdtünk. A közelben dolgozó pályamunkások követtek. Egy kapualjba, a kukák mögé húzódtunk, ott fedeztek fel minket.

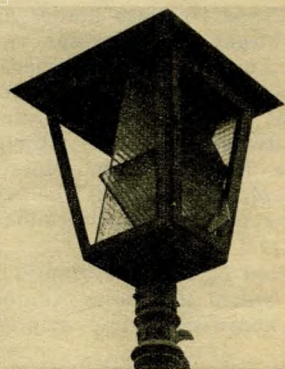
Az igazságügyi orvosszakértő és elmeorvos véleményéből: — J. Péter 1971-ben, 73-ban és 76-ban altatószerrel, illetve érfelvágással öngyilkosságot kísérelt meg. Tizenhat éves kora óta iszik rendszeresen. Három-négy deci pálinkától berúg, de tovább iszik. Átlag havonta háromszor ittasodik le. Tizenhét éves korában önkéntes, majd később kényszer-elvonókúrán vett részt. Letartóztatása óta összeroppant, nem bír szabadulni a gondlattól, hogy elveszíti szülei bizalmát, barátnőjét.

J. Péter büntetett előéletű: közveszélyokozás, rongálás miatt már büntetve volt. Mintegy 10 ezer forint kárt okozott. A bíróság másfél évi szabadságvesztésre ítélte.

Ha részeg, németül beszél

Vázlat néhány hasonló bűnügyről: **M. Gábor** az 1977. november 26-ról 27-re virradó éjszaka ittas állapotban a X. kerület Újhegyi út

„A vandálok i. sz. 455-ben elfoglalták Róma városát és barbár pusztításnak vetették alá... Atvitt értelemben vandáloknak nevezzük az emberi kultúra érzéketlen pusztítóit.”

1978 DEC - 9

NŐK LAPJA

Budapest

343.77

2

9. sz. ház előtt parkoló Trabant csomagtartójának és motorházának fedelét felszakította. A házban lakók értesítették a rendőrséget. A tárgyaláson nem emlékezett semmire. Barátját, akivel együtt ivott, kihallgatták a tárgyaláson. Azon az estén majdnem hazáig vitte taxival, mert látta, hogy részeg.

— Miből vette észre?

— Németül beszélt, és nála ez mindig az ittasság jele.

B. Attila 1978. január 31-én délután nagyobb mennyiségű szeszes ital fogyasztása után a Róbert Károly körúton haladva drasztikus szavakat kiabált, és a járda mellett álló gépkocsikat sorra megrongálta. Majd fölfeszítette egy Zsiguli ajtaját, beült az autóba és megrongálta a belső berendezést. Hathónapi felfüggesztett szabadságvesztésre ítélték. A pszichológus véleménye szerint a bűncselekmény motiválatlan volt, de személyiségétől nem lehetett idegen, mert ittás állapotban elkövetett rongálásért már korábban, szabálysértési eljárás során, felelőségre vonták.

R. Lajos alkalmi munkás részegen tért haza és összeveszett a feleségével. Dühösen elrohant hazulról. Hideg volt, elhatározta, hogy egy parkoló kocsiban tölti az éjszakát. A IX. kerület Hámán Kató út 4. szám előtt álló Skoda ajtaját felfeszítette és lefeküdt az ülésre. Az ügyeletes rendőr vette észre. R. Lajos már volt büntetve rongálás miatt.

E néhány bírósági ügyből is kirajzolódik a vandál bizonyos típusának képe.

Vajon milyenek a többiek, akik nem kerülnek rendőrkezre? Akik széthasogatják a vonatpadok üléseit, széttörik a telefonperselyt, padokat vésnek szét a parkokban. Hasonlóak? Vagy lehet, hogy még több céltalan agresszió, antiszociális düh munkál bennük? Azt hiszem, senki sem ismeri őket, hiszen kitérünk előlük.

És így áll elő az az abszurd helyzet, hogy vandalizmus van, felelőségre vonható vandál — nincs. Vagy legalábbis nagyon kevés. És talán éppen a legveszélyesebbek folytathatják büntetlenül romboló tevékenységüket.

Kertész Magda

(Új Magyar Lexikon)

